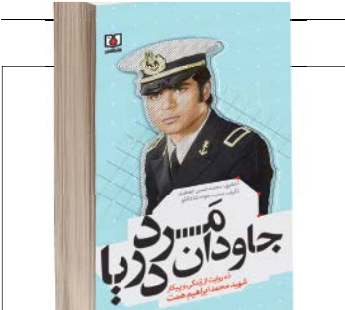

۱۰ روایت از زندگی یک شهید نیروی دریایی

کتاب «جاودان مرد دریا» شامل ۱۰ روایت از زندگی و بیکار شهید محمدابراهیم همتی فرمانده شهیر ناوچه قهرمان بیکان است؛ شهیدی که روز هفتم آذر سال ۱۳۵۹ سالروز شهادت وی و همزمانش در ناوچه بیکان ازسوی امام خمینی به‌عنوان روز نیروی دریایی ارتش نامگذاری شده است. این کتاب به همت اداره عقیدتی سیاسی نیروی دریایی و به قلم محمدجواد شادانلو از سوی نشر شاهد وابسته به بنیاد شهید و امور ایثارگران به چاپ

رسیده است. انجام مصاحبه‌های این اثر را محمدحسن جعفری برعهده داشته و گفت‌وگوی‌های انجام شده ابتدا در قالب نشریه شاهد یاران شماره ۱۹۷-۱۹۶ (مرداد و شهریور ۱۴۰۱) به چاپ رسیده است. کتاب در ۱۰ فصل به بررسی زندگانی و رزم شهید محمدابراهیم همتی، فرمانده شهیر وپرواوزه ناوچه‌بیکان پرداخته است و در فصل دهم با عنوان «شام آخر»، نحوه شهادت دریادار محمدابراهیم همتی در جریان عملیات مرورایدو و غرق شدن ناوچه

بیکان تشریح شده‌است. در ادامه کتاب و درفصلی باعنوان «اوکه بود»، چند روایت مستقل از زیست فردی و جمعی محمدابراهیم همتی از زیان همزمان و همکاران وی گنجانده شده‌است. کتاب جاودان مرد دریادریخش ضمائم نیز اقدام به بازخوانی بازتاب‌های عملیات مرورایدو در مطبوعات و ذکر نام ۲۷ شهید ناوچه‌بیکان و۱۰ نیروی بازمانده این ناوچه در عملیات مرورایدو درج تصاویر شهید محمدابراهیم همتی کرده‌است. / اینپنا

صدمین سالگرد تولد نویسنده بزرگ و فرصتی که از دست رفت

تاخیر عجیب جایزه جلال

ارش شفاعی گروه فرهنگ و هنر

شنبه‌ای که‌گذشت، ۱۰۰سال از تولد سید جلال الدین سادات آل احمد داستان‌نویس، مترجم، مردم‌نگار ادبی و سیاسی تاریخ معاصر ایران گذشت. جلال ۱۰۰ سال قبل در تهران در خانواده‌ای روحانی به دنیا آمد. او در جوانی راه خود را از خانواده جدا کرد و به جای تحصیل در حوزه علمیه مانند برادر بزرگ‌ترش که در جوانی درگذشت، تحصیلات دبیرستانی و دانشگاهی را پی گرفت. جلال به‌واسطه آشنارش در داستان‌نویسی، مردم‌نگاری، ترجمه‌هایش از چهره‌های مشهور ادبیات معاصر جهان و نیز نقشش در جریان روشنفکری ایران، از چهره‌های مهم ادبیات ایران است. تأثیرگذاری او بر ادبیات، سیاست و فرهنگ به سبب ازدواجش با سیمین دانشور که خود یکی از مهم‌ترین داستان‌نویسان معاصر بود، بیشتر هم شد. تأثیر جلال تنها در حوزه داستان‌نویسی نیست. او یکی از نفوذپسان صاحب سبک امروز بود و بعد از مرگش بسیاری سعی کردند از شیوه نفرونی‌اش تقلید کنند اما واقعیت این‌است که کمتر مقلدی به‌گردیای خود جلال رسید و نثر او همچنان جذاب و انگذاراست.

جلال حتی با وجود این‌که شاعر نبود، تأثیر مهمی بر شعر امروز داشت. او با درک درست و شناخت صحیح از حرکت نیما یوشیج در شعر امروز، توانست گروه‌های زیادی از جوانان را در روزگاری که نیما و شعرش به‌شدت زیر حمله بودند، با این شیوه شاعری و اهمیت‌های ادبی او آشنا کند. در این میان نباید از نقش جلال در حوزه مردم‌نگاری و مستندنگاری هم غافل ماند و نمی‌توانیم از نقش و اهمیت او نگوییم و به آن اعراف نکنیم.

تاج‌م به جلال

چهره جلال و آثار و نقش او در تاریخ معاصر ایران، چند سالی است به‌شدت مورد تاج‌می سازمان‌یافته است. لیل این امر هم مشخص است، او هم از مشهورترین مخالفان نظام شاهنشاهی بود، هم به‌جریان چپ و هم به جریان اسلامی تعلق داشت. به همین دلیل عناصر وابسته به نظام پیشین، از او و نقش مهمی که در هدایت جوانان ایرانی در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ به سمت مذهب مستند هستند و مدارک‌شان در استان قدس‌رضوی موجود است، مخاطب را باگوشتی از عنایات امام میهرانی‌ها با زائاران‌شان آشنا می‌کند.

قصه‌های رضوی از «شهد شیرین شفا»

کتاب «شهد شیرین شفا» نوشته حمیدرضا سهیلی به‌تازگی توسط انتشارات به‌نشر (استان قدس رضوی) منتشر و روانه بازار نشر شده است. این کتاب پنجمین جلد از مجموعه هشت جلدی قصه‌های رضوی است.

این اثر، داستان آن دسته از آدم‌هایی است که به نیت گرفتن شفا، به حرم مطهر رضوی می‌روند و امام‌نوف جواب استغاثه‌های آنان را داده و سلامتی را به‌خواست خداوند به آنان بازمی‌گرداند. روایت‌های این کتاب که تمامی آنها مستند هستند و مدارک‌شان در استان قدس‌رضوی موجود است، مخاطب را باگوشتی از عنایات امام میهرانی‌ها با زائاران‌شان آشنا می‌کند.

شهد شیرین شفا پنجمین جلد از مجموعه هشت‌جلدی قصه‌های رضوی است. عنوان چهار جلد قبلی این کتاب شامل «کسی که مثل می‌چسک نیست»، «وقتی عشق شکوفه می‌دهد»، «شب ستاره باران» و «آواز آسمانی عشق» است که طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ توسط این انتشارات منتشر شده و به‌گفته نویسنده، سه جلد باقیمانده از این مجموعه هشت جلدی در آینده نوشته خواهد شد. این کتاب با ۱۷۶ صفحه و قیمت ۸۰ هزار تومان عرضه شده است.

نظام پادشاهی حتی به قیمت سفیدشویی شکنجه‌گران سیاه‌روی ساواک را در دستور کار قرار داده‌اند، دشمنی با نام جلال و تلاش برای پندنام کردن او در نزد جوانان امروز، همیشه در شمار برنامه‌های ثابت این گروه بوده است. این دشمنی شدیدتر از دشمنی با دیگر چهره‌های جریان چپ است؛ چراکه جلال در سال‌های آخر زندگی به شکلی واضح و آشکار به مبلغ نام و موید نهضت امام خمینی (ره) تبدیل شده‌بود. سالگرد صدمین زادروز این چهره برجسته ادبی، می‌توانست موقعیتی مناسب باشد برای بازخوانی آثار و تأثیرات جلال بر ادبیات و فرهنگ امروز. همچنین می‌شد از این مناسبت استفاده کرد تا جریانی روشنگرانه برای نشان دادن واقعیت تاریخ ایران در دورانی که جلال و چهره‌هایی نظیر او با رژیم شاه مبارزه می‌کردند، راه‌اندازی کرد. جلال در تمام طول زندگی خود از سانسور سازمان‌یافته رژیم شاه و سختگیری‌های ساواک حتی در امور شخصی خود در رنج بود و باژگویی همسین رنج و مضایق برای

جوانان امروز، به زبانی هنرمندانه و روشنگر می‌توانست نقشه‌های باقیمانده‌های رژیم شاه را نقش بر آب کند.

برنامه‌هایی که برگزار شد

در سالگرد تولد جلال البته برنامه‌هایی

البته برای این‌که نام و یاد جلال آل احمد به عنوان یکی از چهره‌های برجسته ادبیات معاصر ایران همواره در ذهن مخاطبان بخصوص جوانان بماند و به آنان راه را نشان دهد، شورای عالی انقلاب فرهنگی

در روز ۲۳ آبان ۱۳۸۵ مصوبه‌ای را تصویب کرد که براساس آن

هرسال مهم‌ترین جایزه ادبی کشور در حوزه داستان‌نویسی و

مصوبه‌ای که اجرا شد

البته برای این‌که نام و یاد جلال آل احمد به عنوان یکی از چهره‌های برجسته ادبیات معاصر ایران همواره در ذهن مخاطبان بخصوص جوانان بماند و به آنان راه را نشان دهد، شورای عالی انقلاب فرهنگی در روز ۲۳ آبان ۱۳۸۵ مصوبه‌ای را تصویب کرد که براساس آن هرسال مهم‌ترین جایزه ادبی کشور در حوزه داستان‌نویسی و بیشتر نسبت به دوره قبل به جایزه رسیده‌است. در گروه مستندنگاری این افزایش چشمگیرتر است به گونه‌ای که امسال نسبت به سال قبل، ۶۹۰ اثر بیشتر ارسال شده‌است. در گروه نقد ادبی هم شاهد افزایش آثار ارسالی به تعداد شش اثر هستیم. افزایش قابل ملاحظه آثار در حوزه مستندنگاری و کاهش یا افزایش نه چندان چشمگیر آثار ارسالی در دیگر حوزه‌ها می‌تواند نشانه‌ای از دو موضوع باشد. یکی کاهش انتشار آثار در حوزه رمان و داستان کوتاه که بخش خلاق ادبیات محسوب می‌شود و دیگری، امید داشتن بیشتر نویسندگان آثار مستندنگاری به برگزیده شدن در جایزه که باعث می‌شود انگیزه بیشتری برای مشارکت در این رویداد ادبی داشته‌باشند.

مستندنگاری به نام جایزه ادبی جلال آل احمد برگزار شود. طبق ماده ۸ این آیین‌نامه، «مراسم اهدای جایزه ملی جلال آل احمد هر سال مقارن با ایام تولد این نویسنده توانا و صاحب سبک برگزار می‌شود.» اگر وزارت ارشاد خود را متعهد به اجرای دقیق این آیین‌نامه می‌دانست و هرسال در روز تولد جلال، این جایزه را برگزار می‌کرد، امسال هم فرصت این بود که در روز تولد جلال و همزمان با برگزاری مراسم پایانی جایزه جلال آل احمد، مراسمی ویژه برای صدسالگی جلال برگزار شود اما چون مراسم پایانی این جایزه امسال هم در روز مقرر برگزار نشد، این فرصت از دست رفت.

جایزه جلال آل احمد فرصت ویژه‌ای برای ادبیات داستانی و مستندنگاری ایران محسوب می‌شد اما ناتوانی در برگزاری منظم این جایزه و کاستن پیوسته از میزان جایزه آن، باعث شده‌است این جایزه هرسال اهمیت خود را بیشتر از سال گذشته از دست بدهد. حداقل انتظار از یک رویداد سالانه برای این‌که در یاد مخاطبان بماند، این است که در زمان و مکان مقرر برگزار شود. این نخستین اصل در برگزاری رویدادهایی در این سطح از اهمیت است. دوره یازدهم جایزه جلال آل احمد سال گذشته ۲۴دی برگزار شد. دوره چهاردهم در سال ۱۴۰۰ ۱۲ بهمن برگزار شد و دوره سیزدهم سال ۱۳۹۹ به دلیل شرایط کرونایی در یک برنامه تلویزیونی با حضور شرکت‌کنندگان محدود ۱۶ دی برگزار شد. این تاریخ‌ها، مشتی نمونه خروار از بی‌برنامگی وزارت ارشاد در برگزاری جایزه در دولت‌های مختلف بوده‌است. اگر تاریخ برگزاری همه دوره‌های جایزه را مرور کنیم، بازهم می‌بینیم هرسال جایزه در یک زمان برگزار شده‌است. به عبارت دیگر هرزمانی که مسئولان برگزاری جایزه وقت کرده‌اند و توانسته‌است کارهای خود را جمع و جور کنند، جایزه را برگزار کرده‌اند.

پیامی به مخاطبان

از طرف دیگر شیوه انتخاب و برگزیدگان جایزه هم جای‌اما و اگر دارد. در سال ۱۳۹۹ جایزه جلال تنها در بخش مستندنگاری برگزیده مشترک داشت. در دوره بعدی هم دوباره تنها در بخش مستندنگاری این جایزه بود که برگزیدگان مشترک انتخاب شدند. این مراسم سال گذشته درحالی برگزار شد که فقط در بخش مستندنگاری، برگزیده معرفی شد. درحالی که جایزه ادبی جلال آل احمد خود را به عنوان مهم‌ترین جایزه ادبی در حوزه داستان‌نویسی ایران معرفی می‌کند و به راستی هم باید این جایزه چنین موقعیتی را در داستان‌نویسی ایران داشته‌باشد. پیام انتخاب نشدن حتی یک مجموعه داستان کوتاه یا رمان در طول سال‌های اخیر از طرف چنین جایزه‌ای، جز این است که در ادبیات داستانی ایران خبری نیست؟ این‌که مردم ترجیح می‌دهند رمان‌ها و مجموعه‌های داستان کوتاه خارجی را بخوانند، چیز عجیبی نیست وقتی داوران چنین جایزه‌ای خودشان همین پیام را به مردم می‌دهند.

مرثیه برای درختی که به پهلوا افتاده است

آذر هر سال یادآور حادثه تلخی است که در آن غلامرضا بروسان و الهام اسلامی، زوج شاعر به همراه فرزند خردسال‌شان لیلا در یک حادثه رانندگی از دنیا رفتند. بروسان هنگام مرگ در سال ۱۳۹۰، ۳۸ ساله بود و همسرش نیز ۲۸ ساله بود. بروسان فرزند یکی از شهدای دفاع‌مقدس بود و از مجموعه‌های منتشر شده از او می‌توان به «یک بسته سیگار در تبعید»، «مرثیه برای درختی که به پهلوا افتاده است» و «سکته سوم» اشاره کرد. کتاب‌های اسلامی نیز «دنیا چشم از ما برنمی‌دارد» و «تو درخت لیمو، من درخت سپیده دم» است.

ادبیات

چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۴۰۲ ■ شماره ۶۶۵۱

گزارش

وضعیت بازار کتاب در ماه گذشته

خانه کتاب و ادبیات ایران به‌صورت پیوسته آماری از میزان کتاب‌های منتشرشده در ماه‌های مختلف سال را منتشر می‌کند که می‌تواند مرجع قابل اتکایی برای رصدواقعیت‌های بازار کتاب باشد.

براساس آمار تازه‌منتشرشده، بازار نشر ایران در آبان امسال، افزایش ۴۸ درصدی چاپ کتاب‌های کودک و نوجوان را نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته تجربه کرد. نکته قابل توجه این است که کتاب‌های ترجمه در بخش کتاب کودک و نوجوان همچنان پیشتاز آثار ترجمه‌ای هستند و برای افزایش شمار کتاب‌های تألیفی نیاز به برنامه‌ریزی و حمایت از مؤلفان است.

بنابر این گزارش، براساس آمار و اطلاعات کتاب‌های ثبت‌شده در بانک جامع اطلاعات خانه کتاب و ادبیات ایران، در آبان ۱۴۰۲، ۹۹۳۸ عنوان کتاب در کشور توسط ۱۳۹۲ ناشر راهی وپترین کتابفروشی‌ها شده‌است که در مقایسه با ۸۸۷۳ عنوان کتاب در دوره زمانی مشابه در سال ۱۴۰۱، ۱۲ درصد افزایش پیدا کرده‌است.

از مجموع کل کتاب‌های منتشرشده در دومین ماه پاییز ۱۴۰۲، ۷۱۱۷ عنوان کتاب تألیف و ۲۸۲۱ عنوان کتاب ترجمه‌است.

از موضوعات کمک‌درسی، ادبیات، کودک‌ونوجوان، علوم اجتماعی و دین بیشترین تألیف از سوی نویسندگان صورت گرفته‌است و موضوعات کودک و نوجوان، ادبیات، فلسفه و روان‌شناسی، علوم عملی و علوم اجتماعی پیشتاز یش ترجمه هستند.

از مجموع کل کتاب‌های منتشرشده در آبان ۱۴۰۲، در استان تهران ۷۲۶۵ عنوان کتاب منتشر شده است که در قیاس با زمان مشابه سال گذشته با انتشار ۶۳۱۵ عنوان افزایش ۱۵درصدی را ثبت کرده‌است. در آبان امسال در سایر استان‌ها ۲۶۷۳ عنوان کتاب منتشر شده‌است که در مقایسه با آبان سال گذشته با ۲۵۵۸ عنوان کتاب افزایش ۴درصدی را نشان می‌دهد.

همچنین از مجموع کل کتاب‌های آبان‌ماه سال جاری ۵۳۷۸ عنوان کتاب چاپ اول و ۴۵۶۰ عنوان کتاب چاپ مجدد هستند؛ از این میان به ترتیب موضوعات ادبیات، علوم اجتماعی، کودک و نوجوان، علوم عملی و دین بیشترین آثار چاپ اول را به خود اختصاص دادند و موضوعات کودک و نوجوان، کمک‌درسی، ادبیات، علوم اجتماعی و علوم عملی به‌ترتیب بیشترین کتاب‌های بازچاپ را داشته‌اند.

نکته دیگری که باید به آن توجه‌کرد این‌است که روند کاهش شمارگان کتاب در کشور، همزمان با افزایش قیمت کتاب همچنان ادامه دارد.

جام‌جم پیشتر در گزارشی درباره سه‌ماهه نخست امسال، به این روند نگران‌کننده اشاره کرده بود و در آمار جدید هم مشخص است که شمارگان کل کتاب‌های منتشرشده در آبان ۱۴۰۲، ۱۰ میلیون و ۳۶۵ هزار و ۴۲۲ نسخه و میانگین شمارگان ۱۴۳ نسخه است که در مقایسه با زمان مشابه در سال گذشته کاهش ۳ درصدی را تجربه کرده‌است. همچنین میانگین قیمت کتاب در این ماه یک‌میلیون و ۴۶۱ هزار و ۵۰۶ ریال بوده که در مقایسه با زمان مشابه سال گذشته با یک‌میلیون و ۵۶ هزار و ۵۱۰ ریال افزایش ۳۸درصدی را نشان می‌دهد.

بیشترین درصدتغییر در افزایش تعداد کتاب‌های منتشرشده در آبان ماه ۱۴۰۲ نسبت به بازه زمانی در سال گذشته به ترتیب به موضوعات کودک و نوجوان با ۴۸ درصد افزایش، دین با ۲۵ درصد افزایش، کمک‌درسی و آموزشی با ۲۲ درصد افزایش، ادبیات و علوم اجتماعی با ۱۰ درصد افزایش اختصاص پیدا کرده‌است.

استان تهران با سهم ۶۱درصدی نسبت به سایر استان‌ها انشار بیشترین کتاب‌های چاپ اول در این ماه را از آن خود کرده‌است و استان‌های قم، البرز، خراسان‌رضوی، آذربایجان شرقی، اصفهان و فارس به ترتیب در جایگاه‌های بعدی این فهرست قرار گرفته‌اند.

قاب

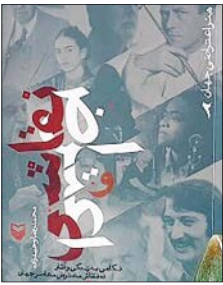
نقش

انتشار کتاب «نقاشی و اعتراض»

کتاب «نقاشی و اعتراض» نوشته محمدرضا وحیدزاده توسط انتشارات سوره‌مهر منتشر و راهی بازار نشر شد. این کتاب جلد دوم کتاب «هنر اعتراضی جهان» نگاهی به زندگی و آثار ۱۰ نقاش معترض معاصر جهان دارد.

کتاب بازخوانی شرح زندگی و زمانه ۱۰ نفر از ارجمندترین هنرمندان معاصر است از ممالک شرق و غرب با زبان‌ها و نژادهای گوناگون و مواجهه پرماجرای‌شان با ظلم، استبداد و استعمار است؛ هنرمندانی که همواره با هنر و در هنر زیسته‌اند و فارغ از هر مذهب و باور و مسلکی که داشته‌اند، آنی در برابر نارسنی، کج‌روی و بی‌عدالتی، به‌ویژه مظهر تامه آن یعنی امپریالیسم جهان‌نخور، ساکت ننشسته‌اند.

دیگو ویرا از مکزیک، اتو دیکس از آلمان، ای ری و توشی ماروکی از ژاپن، بنکسی از انگلستان، آلبرت تاگر از استرالیا، لئون گالوپ و فیت رینگولد از آمریکا، فرناندو بوترو از کلمبیا، سلیمان منصور از فلسطین و پیتر هاسون از اسکاتلند و هانیبال الخاص از ایران، ۱۰ نقاشی هستند که در این کتاب به زندگی آنها پرداخته شده است. این کتاب با ۴۱۵ صفحه و شمارگان هزار نسخه عرضه شده است.

پیشخوان

قصه‌های رضوی از «شهد شیرین شفا»

کتاب «شهد شیرین شفا» نوشته حمیدرضا سهیلی به‌تازگی توسط انتشارات به‌نشر (استان قدس رضوی) منتشر و روانه بازار نشر شده است. این کتاب پنجمین جلد از مجموعه هشت جلدی قصه‌های رضوی است.

این اثر، داستان آن دسته از آدم‌هایی است که به نیت گرفتن شفا، به حرم مطهر رضوی می‌روند و امام‌نوف جواب استغاثه‌های آنان را داده و سلامتی را به‌خواست خداوند به آنان بازمی‌گرداند. روایت‌های این کتاب که تمامی آنها مستند هستند و مدارک‌شان در استان قدس‌رضوی موجود است، مخاطب را باگوشتی از عنایات امام میهرانی‌ها با زائاران‌شان آشنا می‌کند.

شهد شیرین شفا پنجمین جلد از مجموعه هشت‌جلدی قصه‌های رضوی است. عنوان چهار جلد قبلی این کتاب شامل «کسی که مثل می‌چسک نیست»، «وقتی عشق شکوفه می‌دهد»، «شب ستاره باران» و «آواز آسمانی عشق» است که طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ توسط این انتشارات منتشر شده و به‌گفته نویسنده، سه جلد باقیمانده از این مجموعه هشت جلدی در آینده نوشته خواهد شد. این کتاب با ۱۷۶ صفحه و قیمت ۸۰ هزار تومان عرضه شده است.